

OPEN OPROEP KASTEEL VAN GROENENDAAL - LENS°ASS architecten

Open Oproep

Kasteel van Groenendaal

Duboislaan 1, Hoeilaart

*Selectie van ontwerper voor de volledige studieopdracht voor de herbestemming, de restauratie, de verbouwing en de technieken
Bestek n° 2004/GV/BO/VB/064 van 2004*

Architectuurbureau Lens°Ass

Dr. Willemsstraat 19, 3500 Hasselt, T 011/24.77.60, F 011/26.21.37, E info@lensass.be

Inhoud:

Kasteel van Groenendaal – fotomontage huidige toestand

Toelichting van het ontwerp & illustraties

Grondplannen

Maquette

Bijlagen:

01. Programma van eisen – oppervlakteberekening
02. Volumeberekening
03. Kostenraming
04. Werkvoorstel – planproces
05. Uitvoeringstermijn
06. Samenwerkingsverbanden

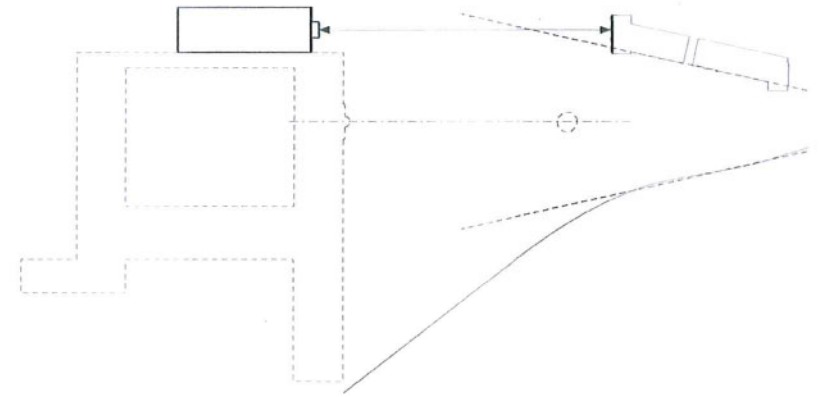

BESTAANDE TOESTAND

Environs de Bruxelles

Château de Groenendaal

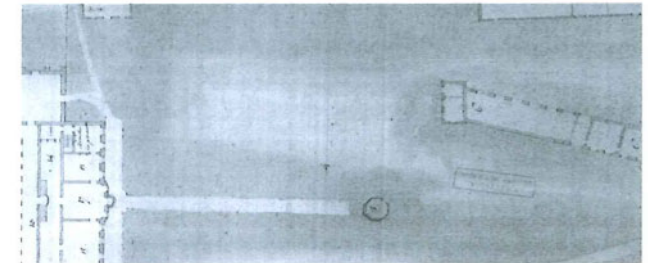
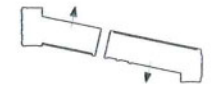
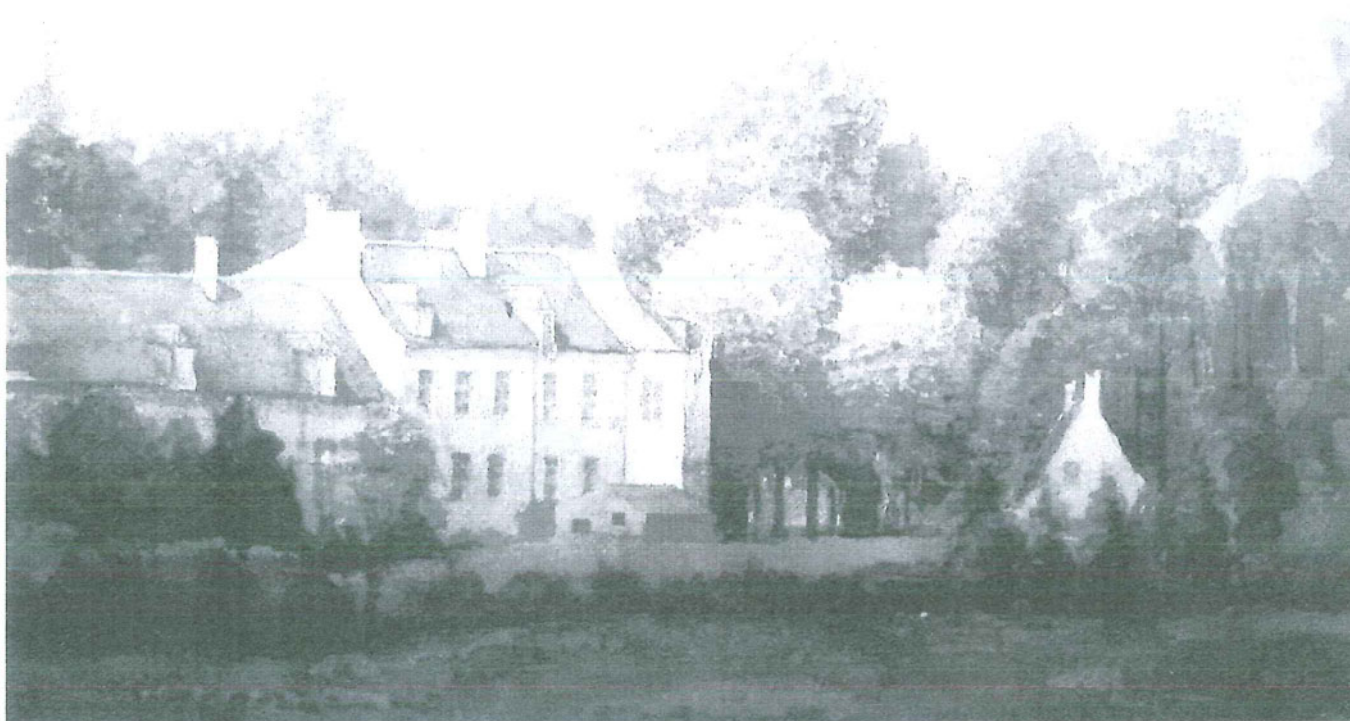

De kracht van de hoekverdraaiing:

Om de hoofdkom van de voormalige priorij van Groenendaal duidelijk te situeren werd vermoedelijk de inplanting van het toenmalige wagenhuis met knechtenverblijf bewust voorzien ter hoogte van het **spiegelbeeld van de hoofdweg** (huidige Duboislaan, zie tekening) rondom een as loodrecht op de toegang van de priorij.

Hierdoor ontstaat een spanningsveld ter hoogte van de open plooiende driehoek, die vergelijkbaar is met het grondplan van het **Capitool-plein te Rome** (zie foto), ontworpen door Michelangelo. (Andere stijkenmerken als de vooruitspringende kopeinden van de gebouwen vinden ook onmiskenbaar terug in het stedenbouwkundige plan van het Capitool-plein). Een eerste vorm van bienséance en convenance, om zich ten aanzien van de priorij ondergeschikt en met respect op te stellen. De opmerkelijke hoekverdraaiing van de voormalige kamer voor de Commissaris en in latere fase ook de verdraaiing van de laatste kamer, zijn dus niet zonder betekenis. Opvallend is bovendien dat de belangrijkste kamer van de Commissaris recht tegenover en haaks wordt geplaatst op de hoofdbeuk van de priorijkerk waardoor een onmiskenbare dialoog en relatie ontstaat.

Het is dan ook hoogst onwaarschijnlijk dat de hoofdkom ter hoogte van deze Commissariskamer moet worden gezocht, maar eerder in de noordgevel, mogelijk ter hoogte van de rondbogen en de vermoedelijke doorgang.

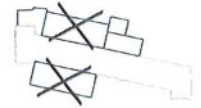

De rangorde van gebouwen: aanbouwsels en toekomstige uitbreidingen.

Aan de hoofdbouw, bestaande uit twee bouwlagen met zadeldak, werd verder gebouwd met een gelijkvloers met zadeldak. Een oude prent (aquarel van Puttaert 1829-1872, zie afbeelding) laat ons de schuren (gelijkvloers met dak) zien achter deze bebouwing en uit het zicht van de priorij. De Commissariskamer krijgt ramen met uitzicht op de priorijkerk (oostwaarts), de stallingen en koetshuis ramen in de richting van de schuur (zuidwaarts) met "valse" ramen ter hoogte van de noordgevel (voorgevel). De lokalen voor de boswachters (zie tekening) hadden ramen in voorgevel, met gesloten ramen dan weer richting schuur. Deze gevelindeling wordt weergegeven op het anonieme en ongedateerde plan "Plan du Bâtiments du Prieuré Supprimé de Groenendael", waarop bovendien de doorsteek zichtbaar is tussen de noord- en zuidzijde van het gebouw.

A.

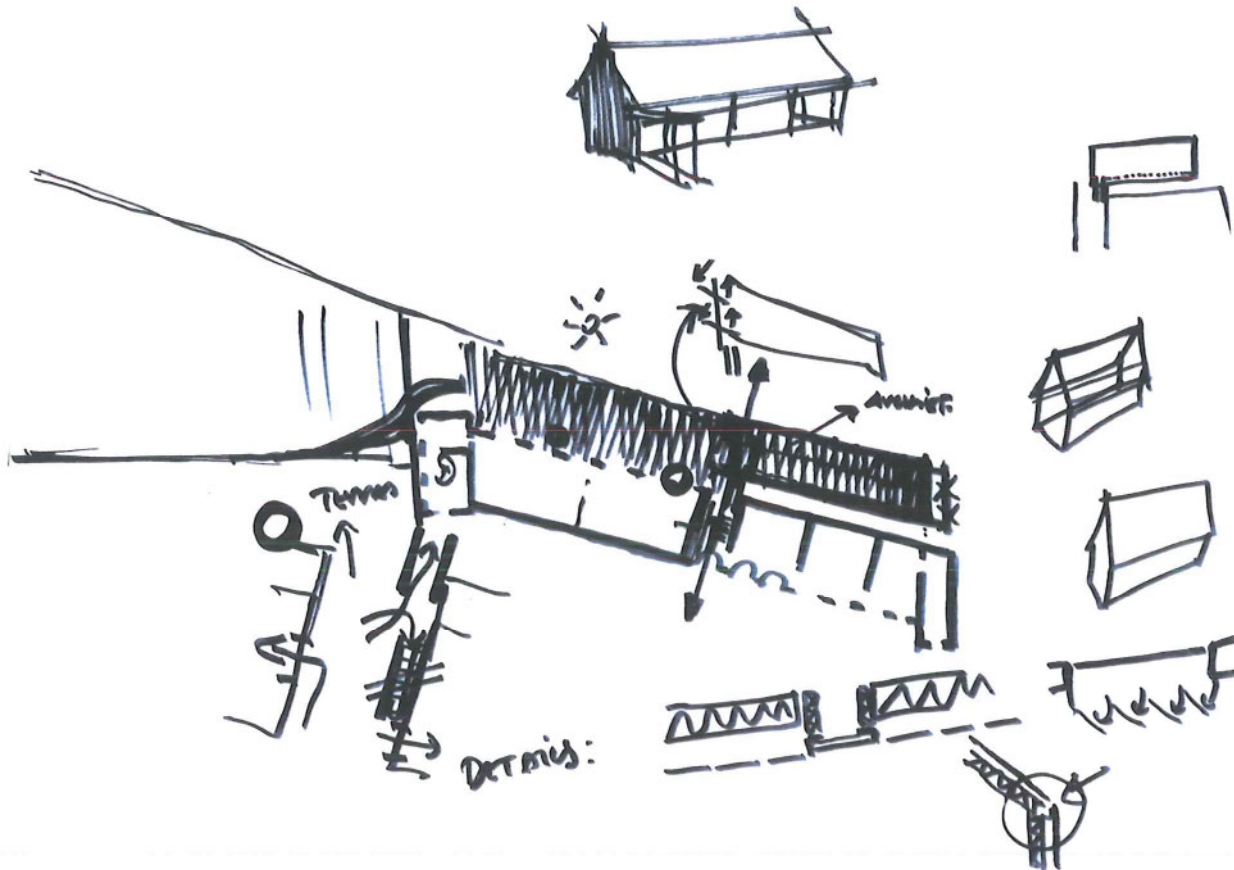

B.

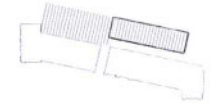

De functionele aanbousels ter hoogte van noord- en zuidgevel zijn ons inziens een grondige verbouwing niet waard: noch om de historische waarde van de gebouwen en hun bouwfysische toestand, noch o.w.v. de belevingswaarde of om budgettaire redenen. Wij gaan er dan ook van uit dat de **aanbousels** (zie tekening A) uit de vorige eeuw (1912 & 1929) best worden gedemonteerd om het authentieke en specifieke **langgerekte karakter** (zie tekening B) van het Kasteel van Groenendaal tot z'n recht te laten komen.

Anderzijds leert een studie van het programma dat het kasteel in zijn vroegere vorm onvoldoende plaats biedt aan de diensten van Bos & Groen en de sociale ontmoetingsruimte.

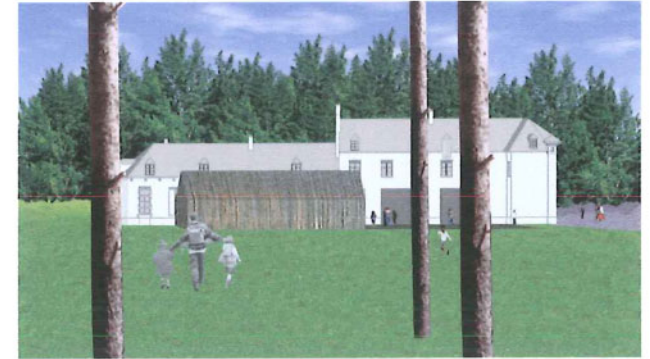
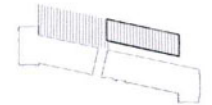

C.

E.

D.

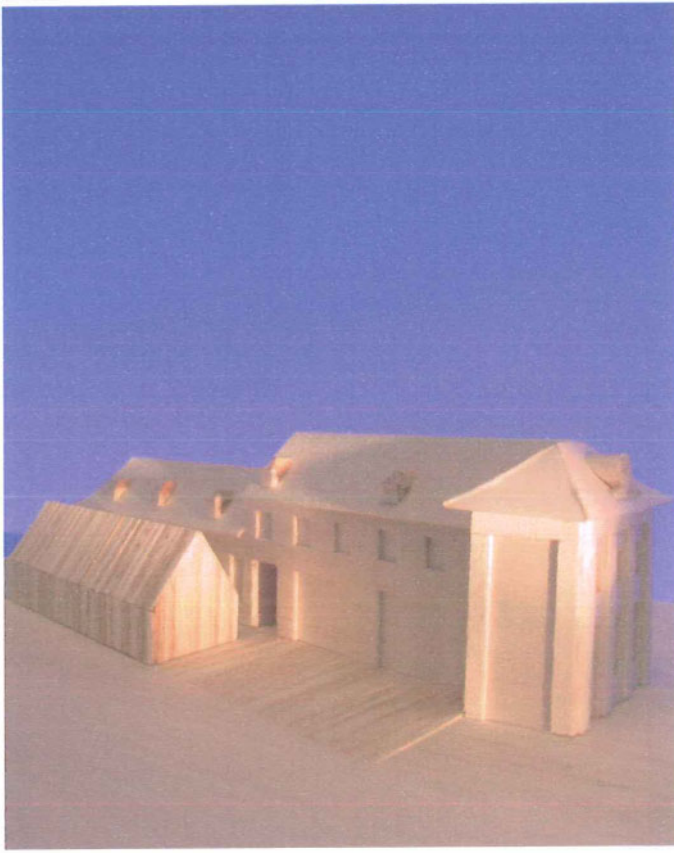
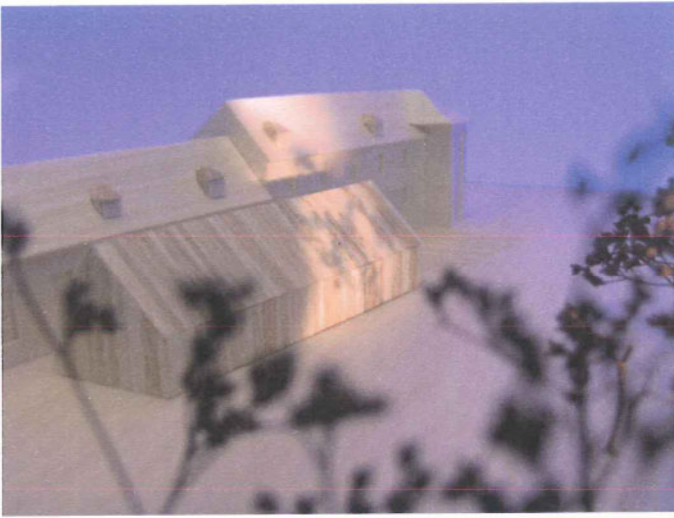

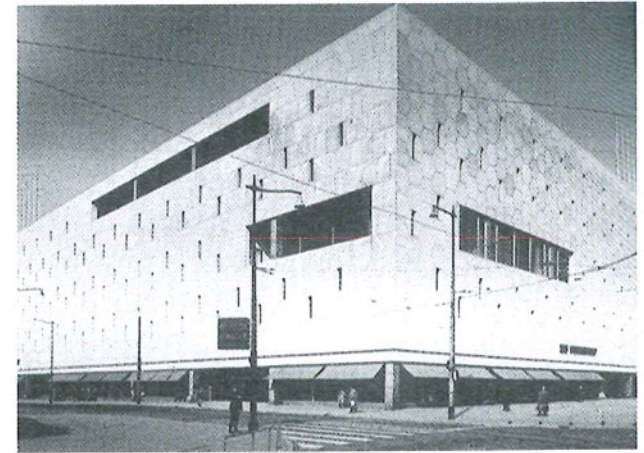
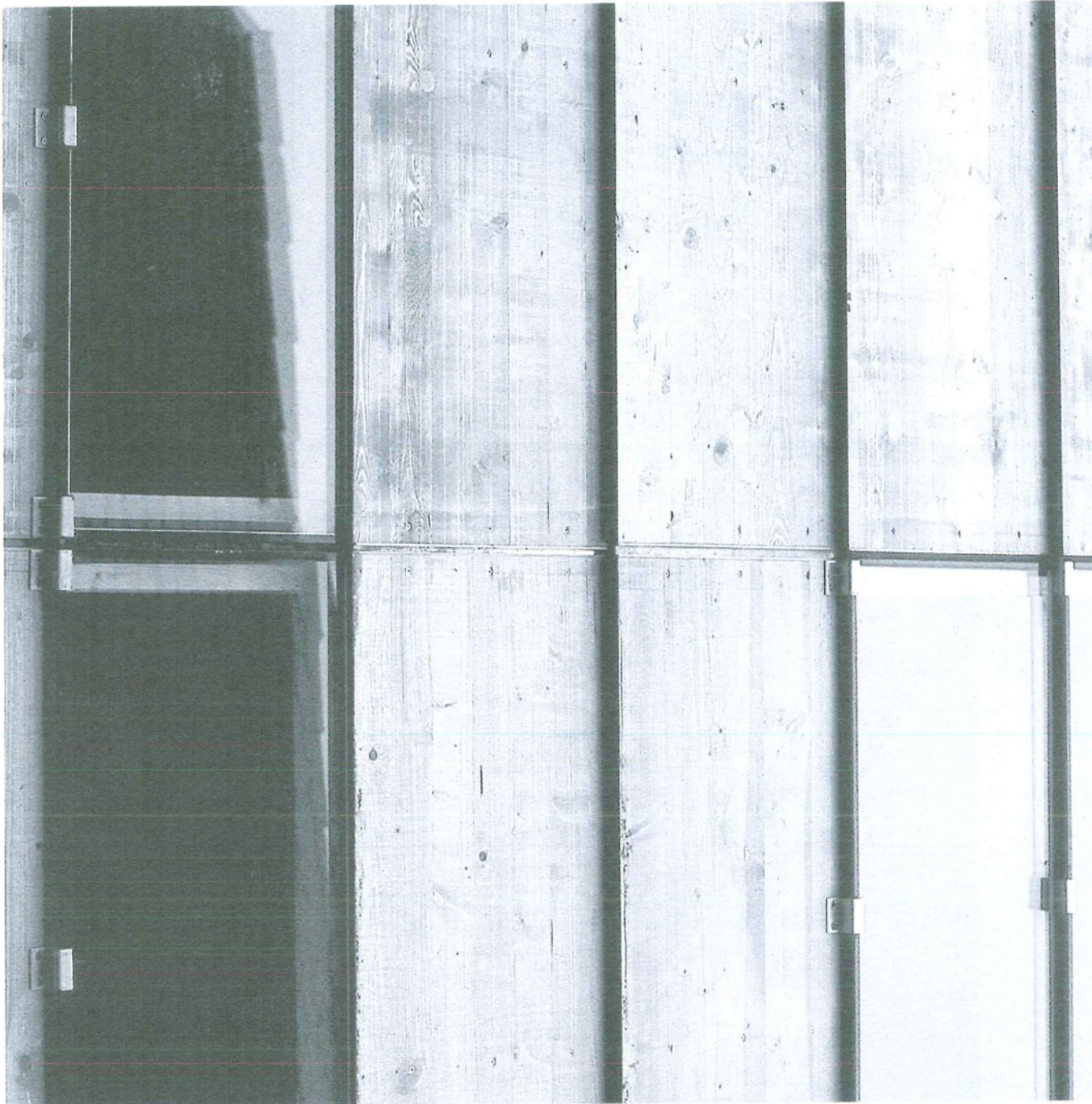
Indien er een **nieuwe uitbreiding** (zie tekening C) komt en de architect weet de hiërarchie der dingen te respecteren, dan is er in onze ogen slechts één plaats die hiervoor in aanmerking komt en die aldus de hierboven beschreven logica weet te continueren. Bedoeld wordt de zuidzijde van het gebouw t.h.v. de tweede uitbreiding en dit op de plaats waar de gevel vroeger geheel gesloten was.

Nog krachtiger worden de volumes en vlakken als ze de confrontatie aangaan met de inplanting van de voormalige priorij analogo met de **hoekverdraaiing** (zie tekening D + schets E) in het Kasteel.

Zo wordt ook de nieuwsgierigheid van de bezoeker opgewekt die na ontdekking van het nieuwe gebouw wordt geconfronteerd met de priorijkerk, en de inplanting van de priorij.

Niet alleen de locatie, maar zeker ook de maatvoering van het nieuwe gebouw, het materiaalgebruik (hout versus steen), de verhouding en maatvoering van de ramen, dragen bij tot de hiërarchische continuïteit van de gebouwen. Zeer belangrijk is dat de ondergeschikte verhouding van de aanbouw tot de hoofdbouw ook z'n weerslag heeft op de programmatische invulling van beiden. Zo is er bewust voor gekozen om het Kasteel volledig vrij te maken voor haar "oorspronkelijke" gebruikers (afdeling Bos & Groen). Het nieuwe gebouw biedt onderdak aan de horeca-functie, die vanaf het begin van de 20e eeuw wel haar intrek had genomen in het Kasteel, maar er in wezen vreemd aan is.

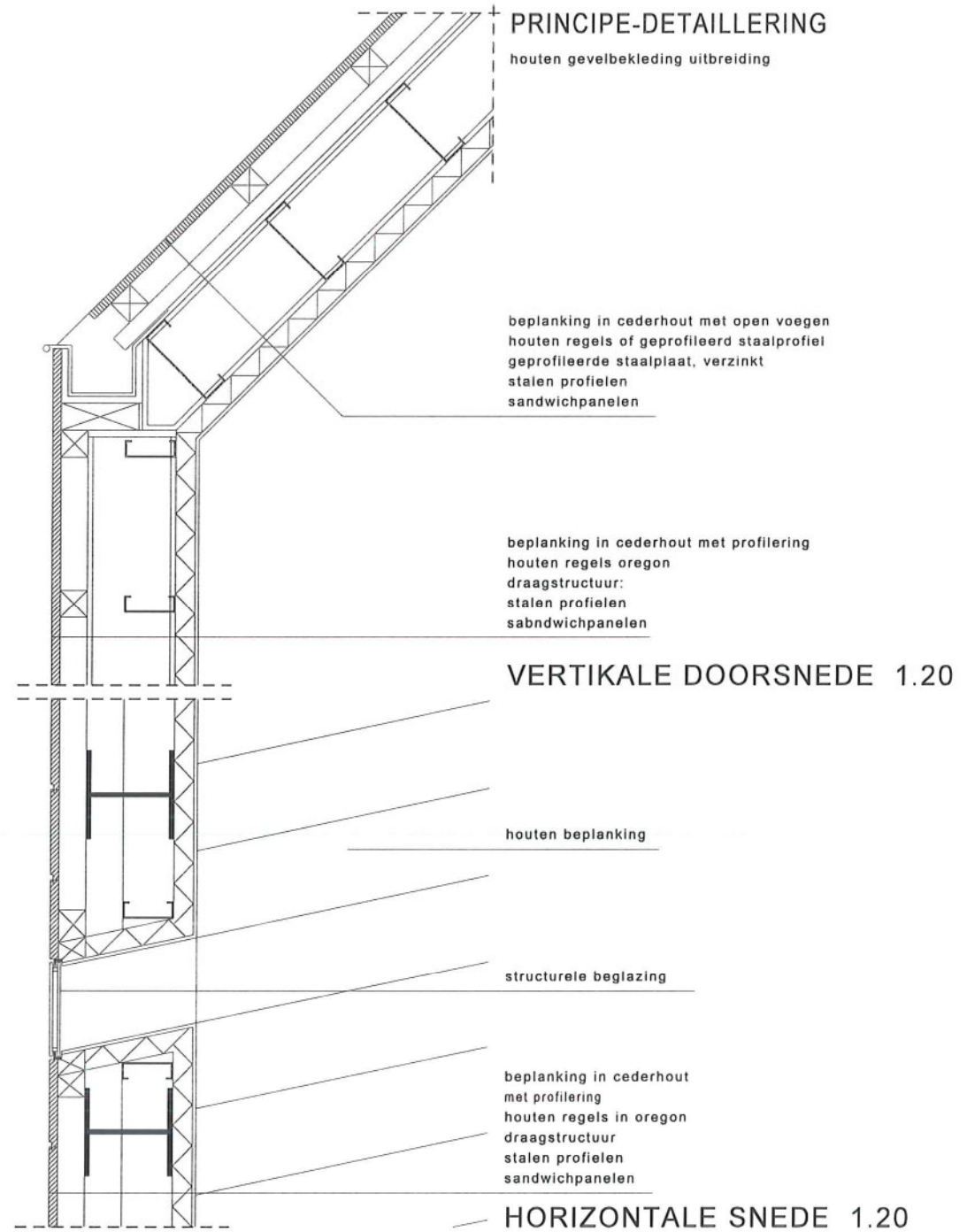
Programmatische invulling:

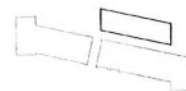
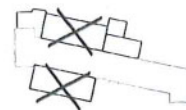
Bij de organisatie van de verschillende functies in het Kasteel, is vooral aandacht geschonken aan de oorspronkelijke structuur en gebruik van het gebouw. Op het gelijkvloers bevinden zich de les- en vergaderlokalen, en de gemeenschappelijke functies. De voormalige kamer van directeur Zinner, waar een bijna intacte natuurstenen vloer werd terug gevonden, is ingevuld als een polyvalente ontvangst- en vergaderruimte. Het technisch leslokaal is ondergebracht in de voormalige remise en de andere les- en vergaderlokalen bevinden zich in de voormalige paardenstal en in de ruimte bij de 18e eeuwse haard.. Alle ruimtes zijn geschakeld zonder gangstructuur.

Burelen en bijhorende functies bevinden zich steeds op de verdieping, deels onder de hellende daken van het Kasteel. In de meer representatieve ruimte, boven de kamer van de directeur, werd de bibliotheek ondergebracht.

Een hedendaagse architecturale benadering:

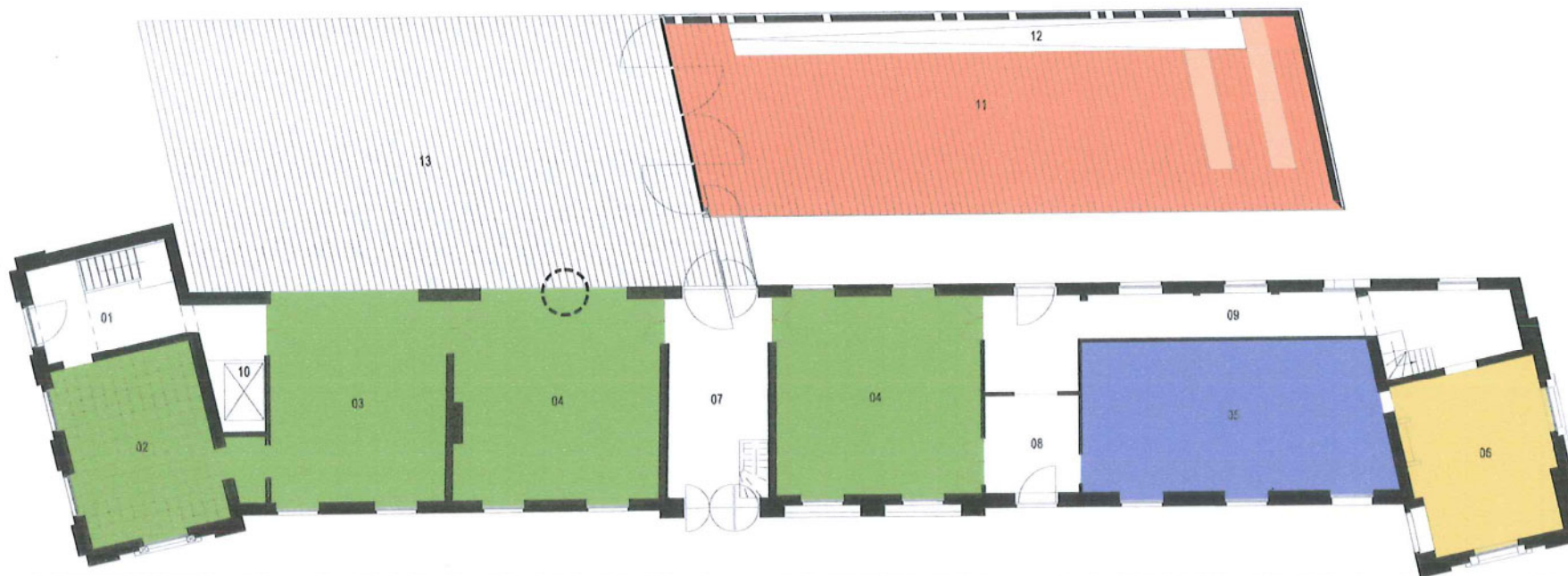
Het verdraaide lijnenspel, ontstaan uit de specifieke eigenheid van de site, het gebruik van één materiaal, met name brute en brede houten planken (zie foto), de minimale detaillering (zie tekening) door de ogenschijnlijke afwezigheid van goten, nokken, structurele opdelingen en classicistische raamritmeringen, en de integratie van structurele en in het vlak liggende glasstrippen geven de uitbreiding een eigentijdse uitstraling. Meer nog; het verticale ritme van de lichtstrippen en de overmatige aanwezigheid van hout, geven de bezoeker bijna extreem het gevoel van de geborgenheid van een bos, waarin het licht gefilterd wordt door het bladerdak (zie foto's). Een correcte detaillering van het hout, verleent de uitbreiding haar beoogde duurzaamheid en uitstraling.

FASERING

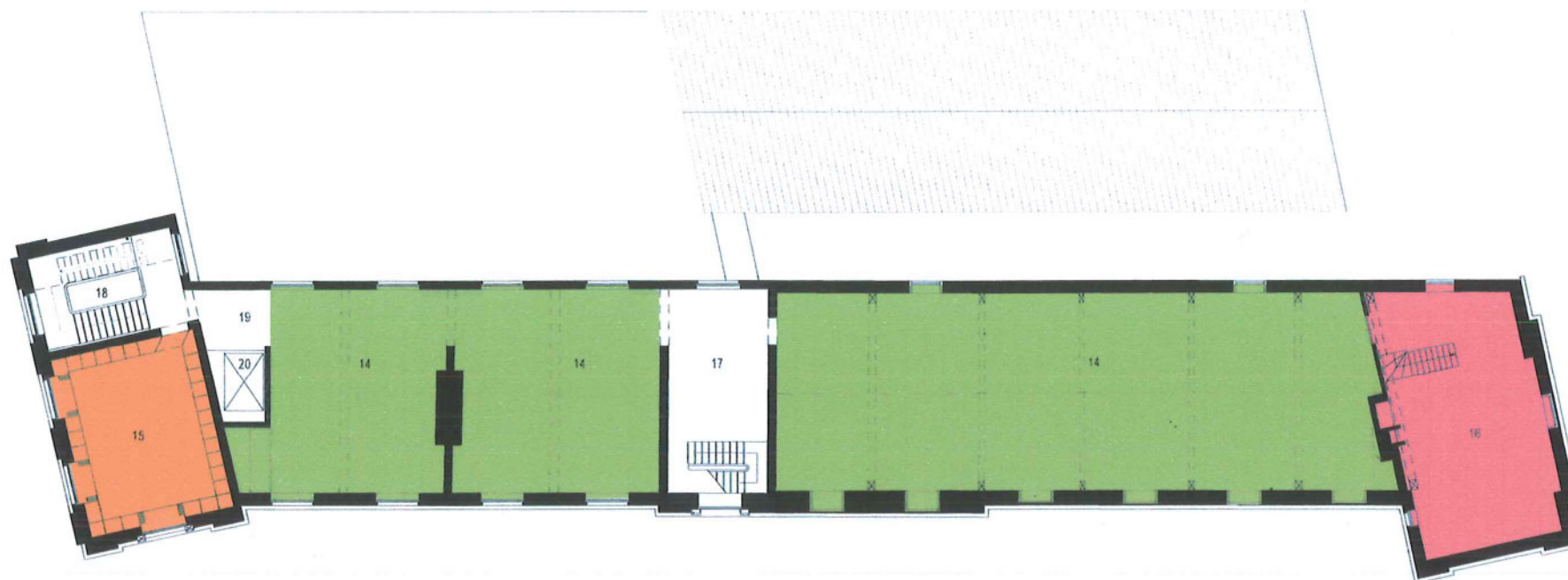
1. Afbraak van de bestaande bijgebouwen (20e eeuw)
2. Verbouwing en restauratie van het Kasteel van Groenendaal
3. Uitbreiding (sociale ontmoetingsruimte)

- 01 BESTAANDE INKOM
- 02 VERGADERLOKAAL - ONTVANGSTRUIMTE
- 03 TECHNISCH LESLOKAAL
- 04 POLYVALENTE VERGADERZAAL
- 05 TOILETTEN PERSONEEL / KLEEDRUIMTE / DOUCHE / OPWARMKEUKEN / BERGING
- 06 EETRUIMTE VOOR PERSONEEL
- 07 OVERDEKTE BUITENRUIMTE
- 08 SAS
- 09 CIRCULATIERUIMTE
- 10 LIFT

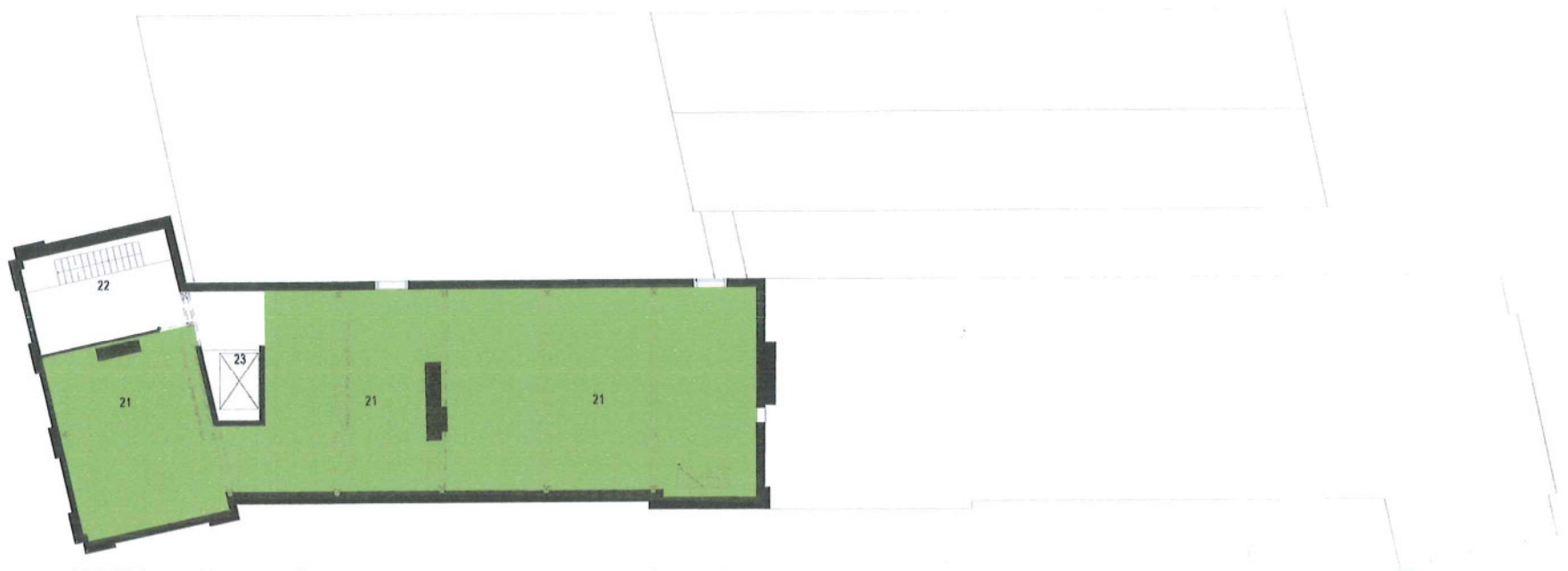
- 11 SOCIALE ONTMOETINGSRUIMTE
- 12 HELLEND VLAK KELDER
- 13 BUITENTERRAS

GELIJKVLOERS

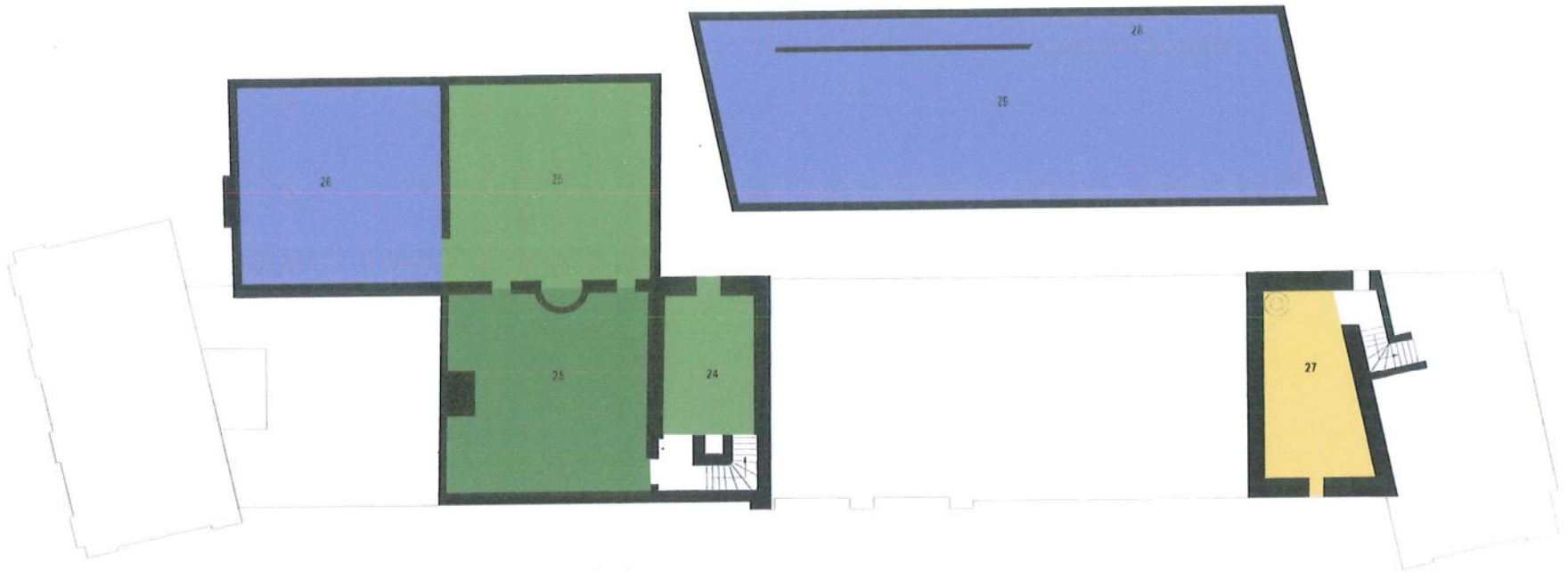
- 14 BUREELRUIMTEN BOS & GROEN
- 15 BIBLIOTHEEK MET 2 WERKPOSTEN
- 16 LOGEMENT
- 17 OVERLOOP MET COPYTOESTELLEN
- 18 BESTAANDE TRAPPENHAL
- 19 CIRCULATIERUIMTE
- 20 LIFT

VERDIEPING

- 21 BUREELRUIMTEN BOS & GROEN
- 22 TRAPPEN
- 23 LIFT

ZOLDERPLAN

- 24 BERGRUIMTE
- 25 ARCHIEFRUIMTE
- 26 TECHNISCHE RUIMTE (CV-LOKAAL)
- 27 EETRUIMTE VOOR PERSONEEL
- 28 HELLEND VLAK
- 29 KEUKEN / SANITAIR / BERGRUIMTE / TECHNISCHE RUIMTE

KELDER